

**DECLARAREA ȘI CONTROLUL AVERII
ȘI AL INTERESELOR PERSONALE
ALE FUNCȚIONARULUI PUBLIC**
Cătălina BOCAN

This article relates about the importance of the process of declaring and controlling the wealth and personal interests of the civil servant. Civil servants must declare wealth and personal interests for public authorities to be able to control declarations. It is important to exclude the official's personal interests to satisfy the general interest in the development of the welfare of society as a whole.

Pornind de la faptul că o adevărată prioritate națională este contracararea corupției, acest lucru fiind menționat atât în Programul de activitate al Guvernului [1], în alte programe, cât și în alte acte

normative. O problemă distinsă pentru funcționarii publici în cadrul exercitării atribuțiilor lor este declararea și controlul averii și al intereselor personale. Această problemă însă nu trebuie să afecteze funcționalitatea sistemului de administrație publică, ci, din contra, să eficientizeze activitatea funcționarilor din cadrul autorităților publice.

De aceea, misiunea fundamentală a funcționarilor publici este aceea de a servi interesului public. Cetățenii doresc ca funcționarii publici să-și facă datoria în mod cinstit, corect și imparțial. Din ce în ce mai mult se cere ca guvernele să ia măsuri pentru ca funcționarii publici să nu permită compromiterea procesului de luare a deciziilor oficiale și de administrație publică din cauza intereselor și relațiilor lor personale. În condițiile în care pretențiile societății sunt din ce în ce mai mari, declarațiile de avere și interese personale, declarate în mod necorespunzător de către funcționarii publici, pot slăbi încrederea cetățenilor în instituțiile publice. Pentru a nu duce la apariția unor astfel de pretenții și a nu slăbi încrederea cetățenilor în autoritățile publice, este necesar a dezvolta mecanismul de declarare și controlul averii și al intereselor personale adaptate la noile schimbări din cadrul serviciului public.

În acest sens, apare necesitatea evidențierii particularităților de organizare și desfășurare a procesului de declarare și control al averii și al intereselor personale ale funcționarului public, proces care va fi analizat în cadrul acestui articol.

Declarația de avere și interese personale reprezintă un act personal și irevocabil al subiectului declarării, depus, pe proprie răspundere, sub formă de document electronic sau, după caz, în formă scrisă pe suport de hârtie și care presupune, în general, o succesiune logică de activități începând cu stabilirea subiecților declarării și a obiectului acestor declarații care sunt urmate de un termen limită în care se depun declarațiile și se finalizează cu o formă de control [3].

Astfel, vom începe cu determinarea funcționarului public ca subiect care are obligația de a depune declarațiile de avere și interese personale.

Conform art.3 lit.(g) din Legea privind declararea averii și a intereselor personale, funcționarii publici sunt subiecți ai declarării averii și intereselor personale și sunt incluși în Registrul electronic al subiecților declarării averii și a intereselor personale, ținut de Autoritatea Națională de Integritate.

Astfel, activitatea funcționarilor publici ține, în primul rând, de crearea unui climat sănătos în cadrul organelor administrației publice. Foarte important în acest sens este conștientizarea de către ei a obligațiilor ce le revin în exercitarea unei funcții publice și anume că este obligat să efectueze declarația de avere și interese personale. Această obligație este prevăzută expres în art.24 din legea cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public, denumit declarația de avere și interese personale, respectarea regimului juridic al conflictului de interese, al incompatibilităților, restricțiilor și cadourilor. Conform art. 24 alin. (1) „*funcționarul public este obligat să prezinte, în condițiile legii, declarația de avere și interese personale*” [4].

După depunerea declarațiilor de avere și interese personale, urmează procedura de control al averii și intereselor personale. Controlul averii și al intereselor personale ale funcționarilor publici se efectuează de către Autoritatea Națională de Integritate în conformitate cu Legea nr. 132 din 17 iunie 2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate [2].

Desfășurarea procesului privind *controlul averii și al intereselor personale* constă în verificarea declarațiilor de avere și interese personale, a datelor și a informațiilor privind averea existentă, precum și a modificărilor patrimoniale intervenite pe durata exercitării mandatelor, a funcțiilor publice și de demnitate publică și cel mai important se verifică dacă a fost respectată depunerea în termen a declarațiilor de către funcționarii publici, precum și verificarea respectării cerințelor de formă a declarațiilor de avere și interese personale [2].

Astfel, în *actul de constatare* care se întocmește în urma efectuării procesului de control al averii și intereselor personale, se cuprind următoarele informații: partea introductivă, prin care se specifică data și locul întocmirii actului, numele și prenumele inspectorului de integritate, funcția și datele privind funcționarul public supus controlului, cauza controlului; partea descriptivă, care include: punctul de vedere al funcționarului public supus controlului, dacă acesta a fost exprimat; constatarea diferențelor substanțiale, cu stabilirea existenței averii nejustificate sau a părții nejustificate din avere; rezultatele expertizelor, după caz, în final concluziile și deciziile luate [2]. Datorită actelor de constatare, se va putea face o analiză asupra activităților exercitate de către funcționarii publici și a vedea care sunt cele mai frecvente cauze

de inițiere a controalelor și a întreprinde măsuri pentru înlăturarea motivelor care influențează negativ exercitarea unei funcții publice.

Generalizând cele menționate, stabilim că procesul de declarare a averii și al intereselor personale ale funcționarului public este un proces obligatoriu ce trebuie parcurs de un funcționar public în exercitarea funcției publice pentru a permite o dezvoltare eficientă și continuă a administrației publice, prin urmărirea satisfacerii unor interese generale ale cetățenilor și a omite satisfacerea intereselor personale.

Concluzii. Menționăm că însăși calitatea serviciului public depinde de activitatea funcționarilor publici, de crearea unui climat sănătos în cadrul organelor administrației publice, foarte important este în acest sens conștientizarea de către ei a obiectivelor și a responsabilităților de realizare a acestui proces de declarare și control al averii și al intereselor personale, prin aceasta ei pot obține demonstrarea practică a utilității aplicării acestui proces ce se desfășoară în sfera administrației publice și prin gestionarea corectă a procesului de declarare, punând accent pe soluționarea problemelor prioritare de corupție și integritate ale administrației publice.

Bibliografie:

1. Hotărârea Guvernului Republicii Moldova cu privire la aprobarea Planului de acțiuni al Guvernului pentru anii 2016-2018, nr.890 din 20.07.2016. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, 22.07.2016, nr.217-229, pct.1.
2. Legea cu privire la Autoritatea Națională de Integritate nr.132-XX din 17.06.2016. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, 30.07.2016, nr. 245-246, art. 35 alin. (1); art. 27 alin.(1).
3. Legea privind declararea averii și a intereselor personale nr.133 din 17.06.2016. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, nr.245-246 din 30.07.2016, art. 5.
4. Legea cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public nr.158 din 04.07.2008. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, nr.230-232 din 23.12.2008, art.24 alin.(1).

Recomandat
Călin TOMULEȚ, magistru, lector univ.